

Stanowisko Zarządu ZMP
w sprawie rządowego projektu zmian w ustawie o dochodach JST

Prawo musi być zgodne z art. 9 ust. 5¹ Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego. Projekt rządowy **nie spełnia tego warunku**, dlatego opiniujemy go **negatywnie**.

1. System wyrównawczy, który koryguje rozkład dochodów „podatkowych”, **nie może powodować zmiany kolejności jednostek podlegających wyrównaniu**, a tylko spłaszczenie dysproporcji, które wynikają z nierównego rozkładu terytorialnego podatków.

2. Zgodnie z tym przepisem EKST, system powinien uwzględniać, **obok rozkładu dochodów, także różnice w zakresie wykonywanych zadań**. W przypadku województw do takich zadań należą:

- **drogi** wojewódzkie oraz przewozy regionalne, których rozkład nie jest proporcjonalny do innych wskaźników,
- szpitale, które jednak są finansowane centralnie, z funduszu celowego.

Projekt MF proponuje uwzględnienie zróżnicowania związanego z rozkładem dróg wojewódzkich, jednak w sposób, który jest **całkowicie nie do przyjęcia**. Sposób ten polega bowiem na zastąpieniu dotychczasowego finansowania tego zadania ze środków własnych oraz subwencji **uznaniową dotacją celową** (tzn. jak w PRL: „po uważaniu”...). Zamiast tego można wyobrazić sobie rozwiązanie, w którym subwencja wyrównawcza, po korekcie dysproporcji dochodowych, uwzględniałby **algorytm drogowy**. *[Gdyby uznano, że system powinien korygować finansowanie z powodu jeszcze innych zróżnicowań w zakresie wykonywanych zadań, możliwe jest wprowadzenie dodatkowych współczynników.]*

3. Nie znajduje uzasadnienia twierdzenie, że zmiana systemu powinna być neutralna dla budżetu centralnego, ponieważ **nie jest prawdziwa teza MF, że potencjał finansowy województw jest wystarczający**. Dotychczasowe finansowanie zadań regionalnych zbudowano z oczywistym **naruszeniem zasady adekwatności** źródeł finansowych do zakresu przekazywanych zadań:

- już w 1999 r. województwa rozpoczynały funkcjonowanie z wbudowanym deficytem, o czym świadczą ich pierwsze budżety, ustalone – zgodnie z ówczesną ustawą – przez ministra finansów, w których np. nie zaplanowano żadnych wydatków na rozwój regionalny, choć było to główne zadanie samorządu województwa;
- w kolejnych latach przekazano województwom nowe zadania, zawsze bez wystarczających do ich wykonania środków finansowych (np. przewozy regionalne, zobowiązania szpitali).

W tej sytuacji, jeśli korekta wadliwego dotąd systemu wyrównawczego spowoduje kolejne ubytki w zasilaniu finansowym województw, **konieczne jest uzupełnienie systemu ze środków zewnętrznych**. Oczywiście nie może być mowy o uznaniowych dotacjach – trzeba **zwiększyć dochody własne albo transfery subwencyjne do województw**.

4. Zarząd ZMP stoi na stanowisku, że – zgodnie z wyrokiem TK – konieczna jest **całościowa korekta systemu wyrównawczego dla JST, z uwzględnieniem aktualnego stanu finansów gmin, powiatów i województw**. Dotychczasowe rozwiązania były ustalone w r. 2003, w całkowicie odmiennych warunkach ekonomicznych i prawnych (PIT !).

Świnoujście, 4 lipca 2014 r.

Ryszard Grobelny
PREZES ZWIĄZKU

¹ „Ochrona społeczności lokalnych, finansowo słabszych, wymaga zastosowania procedur wyrównawczych lub działań równo-ważących, mających na celu korygowanie skutków nierównego podziału potencjalnych źródeł dochodów, a także wydatków, jakie te społeczności ponoszą. Procedury lub działania tego typu nie powinny ograniczać swobody podejmowania decyzji przez społeczności lokalne w zakresie ich uprawnień własnych.” (Dz. U. z 1994 nr 124 poz. 607)